

Ročník: 101 | číslo: 41 | 10. října 2021 | Cena: 15 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Vděčnost za stvoření

EDITORIAL

Děni kolem nás se odehrává tak rychle, že máme kolikrát pocit, že nám život utíká mezi prsty. Stačíme v tom kolotoči vnímat dary, které pro nás Stvořitel přichystal? Nedávno jeden z autorů našeho časopisu zaznamenal věc zcela příhodnou: ani ti, co sledují třpytivou obrazovku svého mobilu a prochází zde příspěvky na sociální síti a vidí jich za den tisíce, toho vlastně za ty zlomky sekund moc nevidí. A uniká jim daleko více, nejen ve virtuální realitě...

Zkuste po přečtení tohoto úvodníku zavřít oči a chvíli popřemýšlet třeba o tom, za co právě vy jste momentálně nejvíce rádi, tak jako se o to pokusili respondenti naší ankety. A klidně popust'te tak jako oni uzdu vděčnosti... nic totiž není samozřejmé...

Je dobré, že církve si na uvědomování a projevy vděčnosti našly konkrétní čas - a tím je období od začátku září do prvních říjnových dnů. V tomto období slaví mnohé protestantské církve svátky díkůvzdání za úrodu a v římskokatolické tradici připadá na 4. 10. svátek sv. Františka z Assisi, patrona ekologie, muže, o němž se říká, že předběhl svou dobu o více než osm set let tím, jak si už tehdy uvědomoval cenu Božího stvoření. A tak je naše číslo takovou tečkou za tímto obdobím, která snad také přispěje k velkému díky. Záměrně jsme se přitom soustředili na témata radostná, přičemž fakt „narušenosti“ stvoření a s tím související ekologická a další krize jsou v pozadí. Spíše jsme se tedy zaměřili na to, že Bůh své počínání v knize Genesis označuje za velmi dobré. A že byl jeho nápad se stvořením velkorysý! **red**

Týdeník Církve československé husitské.

Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: Mgr. Josefina Hudcová,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.
Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz, tisk: Grafotechna plus.
Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.
Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová,
tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Rozlúčenie s bohoslužobným miestom

Dnešný deň, 26. 9. 2021, po 33 rokoch sme mali posledné bohoslužby na Konventnej 11. Tieto bohoslužby sme slúžili s večerou Pána. Biblická hodina dňa 29. 9. už je na Jozefskej 8 v Bratislave, o 16. hodine. Musíme poďakovať Evangelickej cirkvi augsburského vyznania preto, že sme mohli tento priestor a kanceláriu prispôbiť. Za 33 rokov sme sa rozlúčili s 87 príslušníkmi, ktorý boli pravidelnými účastníkmi bohoslužieb. Pánu Bohu ďakujeme, že sme po 50 rokoch zákazu našej cirkvi mohli cirkve obnoviť a zaregistrovať.

Jan Hradil
biskup

Kalendář Blahoslav 2022

Na stránkách kalendáře Blahoslav, který oslavuje v roce 2022 sté výročí svého vydávání, se opět potkáte s řadou zajímavých textů rozmanitých žánrů. Jako jedno z nosných témat bylo zvoleno téma odpuštění, které nám zejména leželo na srdci, a víme, že i řada čtenářů tuto hodnotu považuje v životě za klíčovou. Kromě zmíněného tématu autoři poskytli příspěvky, z nichž vyzařuje naděje - v dnešní době obzvláště potřebná. Stabilní hodnoty rámce církevně historického pro kalendář 2022 poskytli opět naši akademici. Nechybí ani svědectví teologů i laiků o životě naší církve a společnosti, a to formou vzpomínek, rozhovorů, vyprávění, esejí, fejetonů a povídek vážných, romantických i humorně laděných. Předkládané příběhy dojmou či pobaví, připomenou vlastní dětství, mládí i různé zlomové životní etapy. Každý měsíc uvozuje ukázky z hluboce křesťanských básní českých klasiků. Nadějí a lásku nám daruje poezie básníků a básníků z naší církve i z řad členů a sympatizantů Dialogu na cestě. Věříme, že získáte mnohé originální podněty k zamýšlení nad smyslem víry, nad cestou naší církve.

Olga Nytrová a Václav Strachota

Svoboda, vlast a demokracie

Panelová diskuze, která proběhla 22. září v Komenského sále v pražských Dejvicích, byla inspirována společenskou situací a blízkými se volbami. Nebyl to ovšem prostor pro prezentaci volebních programů. Účastníci se zamýšleli nad vztahy mezi svobodou a vlastí, mezi svobodou a demokracií a mezi vlastí a demokracií. Diskutující přemýšleli nahlas před přítomným publikem o tom, jaká úskalí vidí v ideálech svobody, vlasti, demokracie, jaké problémy v praxi a jaká jsou možná řešení. Vystupující měli různá stanoviska,

odlišné důrazy, jak ovšem bylo možno očekávat, vzhledem k jejich výběru. Byli zde představitelé levého i pravého politického proudu, lišící se ve své stranické příslušnosti či naopak odstupem od stranickosti, lišící se svým přihlášením se ke křesťanství, odlišující se i věkem. Na levé straně hájil svá stanoviska ThDr. Jiří Silný, bývalý ředitel Ekumenické akademie, a Mgr. Filip Outrata, Ph.D., redaktor nakladatelství Vyšehrad, publicista, vyučující na ETF, člen ČSSD. Na pravé straně pak Mgr. Libor Vondráček, předseda strany Svobod-

ných, a PhDr. Petr Hampl, Ph.D., sociolog.

Rozhovor byl velmi kultivovaný, kdo čekal hrubost dnešního politického boje, musel být zklamán – či mile překvapen. Diskutující byli na téma připraveni, a přeci nezůstali jen u předložení svých tezí, reagovali vzájemně na to, co bylo druhými řečeno. Byly to téměř tři hodiny přemýšlení. Na přetřes přišla rozmanitá podtémata: svoboda versus egoismus, otázka neomezené a omezené svobody, schopnost svobodu uhájít, svoboda v situaci vážné ekonomické nerovnosti, vztah mezi svobodou a zodpovědností, potřeba společenskosti na národní bázi i nutnost multikulturality či možnost světoobčanství, vysvobození národů ze závislosti na bohatých zemích, občanská

bezmoc a občanská společnost, sdílená zodpovědnost, sociokracie, spravedlivá distribuce bohatství, mocenské vnučování demokracie. Diskuze se dotkla řady témat, jako je svoboda slova, neomezený růst, neviditelná ruka trhu, nepodmíněný základní příjem či nutnost práva na referendum. Byly zde myšlenky očekáva-

telné, ale také momenty nečekané jako například kritika kapitalismu z pravé strany. Mnohé nedorozumění vyplývá z různého pochopení pojmů, a tak bylo vhodné, že i zde zaznělo, že musíme se slovy zacházet opatrně a vyjasňovat si, co jimi máme na mysli. Bylo zmíněno i zneužívání slov, jako jsou demokracie či svoboda. Diskutující se snažili s precizností vyjádřit své pohledy, někteří i s humorem... Došlo i na otázky z publika a nutno říct, že mluvčí museli odpovídat na velmi neakademické otázky, kdy si člověk nestačí s nějakým světonázorovým klišé. Diskuzi moderoval vedoucí duchovní péče naukového odboru úřadu Ústřední rady ČČSH a článek pro vás připravil

Tomáš Novák

O domu domů třikrát jinak

„Chrámy v Bibli, historii a symbolickém významu“ je název nové kolektivní monografie Marie Roubalové, Evy Vymětalové Hrabákové a Tomáše Butty, kterou 22. září v knihovně Dr. Františka Kováře na půdě naší církve v pražských Dejvicích představil její recenzent a odborný průvodce zmíněných autorů, doc. Jiří Beneš.

Tři autoři – tři perspektivy, jakými lze nahlížet chrám popisovaný ve Starém zákoně. Jednou je židovská tradice: přibližuje ji badatelka, která zasvětila svůj profesní život studiu judaismu mišny a výuce biblické hebrejštiny, a to způsobem sobě zcela vlastním: vysoce erudovaně a zároveň pro čtenáře srozumitelně. Autorčin přínos zde spočívá především ve vlastním výzkumu a překladech talmudických pramenů, a jak bylo konstatováno, její sonda do rabínské tradice včetně terminologie označující chrámové zařízení je v našem českém prostředí výjimečná. Kladem je také to, že autorka neopomíjí fakt, že chrám je v posledku spirituální výpovědí, metaforou pro vyjádření svatosti, pro setkávání a společenství s Bohem, jež má charakter domova...

Této skutečnosti si je, jak upozornil doc. Beneš, vědoma i Eva Vymětalová Hrabáková, která zvolila přístup vyvažující část předchozí: totiž pohled v kontextu svého religionistického zaměření, tedy s ohledem na náboženskou představu okolních národů a s využitím známých archeologických dokladů. Jinými slovy, jde o porovnání izraelských svatých s neizrael-

skými, vývoj bohoslužebného místa až do zániku Herodova chrámu. Nevyhnutelným závěrem její práce je fakt, že chrám je vlastně ideologickým konstruktem, že nejde o popis skutečnosti, ale o zpětnou reflexi toho, jakou měl chrám tehdy funkci, o výpověď poexilní komunity. Chrám je v tomto pojetí zároveň metaforou, prostorem umožňujícím propojení nebe a země – v čemž skýtá pro člověka útočiště. Dodává mu pocit bezpečí, jehož se mu nedostává ve světě, kde žije. Podobně se takovým místem v poslední době, kdy byly uzavřeny kostely, staly domovy věřících: *„Pandemie přesunula Hopodiniův dům do židovských a křesťanských domovů. Získali jsme tak vzácnou příležitost k obnově.“* (str. 163)

Třetí perspektivu, totiž živé křesťanské komunity, s jejími tradicemi a bohosluž-

bou, nabídl bratr patriarcha Tomáš Butta, autor s bohatou publikační činností a záběrem zahrnujícím i obor bibliistiky – a skvěle tak celkový pohled doplnil. Také on si je dobře vědom metaforického charakteru výpovědi o chrámu: *„Jako kazatel nahlížím na chrám podle biblického pojetí Starého zákona z hlediska víry Ježíše Krista a novozákonního pojetí bohoslužebného prostoru, kdy chrámem je především živé společenství věřících.“* Bratr patriarcha fruktifikoval svá kázání, vytvořená především pro různé příležitosti výročí otevírání našich sborů, kázání ekleumenicky otevřená a aktuálně zaměřená do praxe církve, do života náboženských obcí. Během svého krátkého vystoupení se rovněž zamyslel nad měnící se rolí chrámů v době sekularizace a upozornil na to, že lidé často nesprávně kladou do protikladu návštěvu kostela a třeba procházku v lese; blízkost zakoušenou v chrámu a tu, zakoušenou v přírodě. Vést takovou ostrou hranici vidí jako zbytečné: chrám je přece spojen s přírodou! Už v jeruzalémském chrámu nacházíme přírodní motivy... Stavby mají vytvářet vlídné příjemné prostředí, přírodní prostranství není okolím, ale součástí sboru. Převažovat by měl pohled ekologický, nikoli ekonomický, jenž zohledňuje hlavně náročnost péče o ně v době početně se zmenšujícího společenství.

Představení knihy se zajímavým přebalem s grafikou Jany Wienerové zpestřily hudební vstupy kytarového virtuosa J. Nováka... Díky za hezké chvíle i dobrou knihu!

KB

Foto: P. Hušek

NAD PÍSMEM

Co mám dělat?

Je zvláštní ta otázka, kterou položil Ježíšovi člověk, o němž dnes jinak nic nevíme, než to, že byl velmi bohatý: „Mistře dobrý, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ Zvláštní je proto, že vůbec nezaváhal, když mu Ježíš začal vypočítávat Desatero Božích přikázání a bez rozpaků odpověděl: „Mistře, to všechno jsem dodržoval od svého mládí.“ Ten člověk byl zřejmě ve svém vztahu k Bohu opravdu poctivý, nechýběla mu bázeň před Hospodinem, snažil se žít podle jeho vůle, nebyl to ve víře žádný diletant. Možná právě proto cítil, že přes všechnu bezúhonnost s ním stále není něco v pořádku, že tomu svatému snažení něco ještě chybí. Zvláštní je už to, čím Ježíš rozhovor začíná: „Proč mi říkáš dobrý? Nikdo není dobrý, jedině Bůh.“ Je zarážející slyšet toto od Božího Syna, jediného bez hříchu. Jinými slovy zde však Ježíš říká: „Takovou otázku ti žádný z lidí nezodpoví, neboť ani moudrý rabín, za kterého mě máš, není dokonalý.

Na to ti může odpovědět jenom sám Bůh.“ Tazatel je upozorněn, že dokonalost, bezhříšnost je u každého smrtelníka nemožná – tedy i u tazatele samého – ať se snaží sebevíc. Jen proto, že Ježíš je jediný bez hříchu, je oprávněn na tu otázku fundovaně odpovědět. Neboť hřích v nás ve všech je. Můžeme se snažit, jak jen to jde, o čistý život podle Boží vůle, můžeme stokrát říkat, jak Bohu věříme, jak jej milujeme, jak pro něj všechno dokážeme opustit (zrovna jako ten Petr), stejně si pak vždycky ponecháváme nějaká zadní vrátka, něco, pro co jsme pak schopni třeba i toho milovaného Boha opustit, něco, čeho si považujeme víc než lásky Boží. Každý to „něco“, co bychom neradi opustili, máme. Definoval to třeba jeden bezdomovec, který na otázku, co že může ještě ztratit, když nic nemá, odpověděl: „Jsem ještě velice bohatý – mám svůj život. A ten bych velice nerad ztratil.“ Takoví jsme my všichni – všichni něco máme, nějaké bo-

Mk 10,17-31

hatství, kterého si považujeme. V určité situaci jsme pak pro ten majeteček schopni opustit i Boha samého – jako to nakonec udělali všichni do jednoho, i ti Ježíšovi nejbližší, pod křížem golgotským.

Všichni něco vlastního. A většinou to není jenom holý život. Ten historicky dnes bezejmenný, ale tenkrát velmi bohatý člověk, který tenkrát přišel za Ježíšem pro radu, co ještě dělat, aby se dostal do nebe, nakonec smutně odešel. Odešel smutně proto, že je velmi těžké být bohatý a zároveň žít podle Boží vůle. Tady vznikl ten okřídlený Ježíšův výrok o velbloudu a uchu jehly. Ono Ježíšovi nejde o to, abychom se všichni stali chudými bezdomovci. Jde o to, mít ten pozemský majetek v žebříčku hodnot až na druhém místě za bohatstvím, které se mi nabízí v Boží lásce. Jde o to, hospodařit s tím, co mám, tak, aby to nebylo jen zlatou cihlou v bance, ale aby to sloužilo bližním, k oslavě Boží. Málokdo dokáže třeba přestavět onkologii ve svém městě jako dar v hodnotě 50 miliónů. A sklonit se musí člověk před bankéřem v Bangladéši, který začal půjčovat bezúročně a bez záruk těm nejchudším malé částky k přežití s tím, že až budou mít, tak mu to vrátí. A ono to funguje a peníze se mu vrací k dalšímu použití – milióny, používané s láskou, tam, kde opravdu chybí a jsou třeba.

Nejde o to, zda jsem bohatý či chudý. Jde o to vědět, že bez Boha jsem vždy chudý a s Bohem bohatý. Uvědomit si, že právě bohatství spočívá v Boží lásce a s tím, co mám, bych měl podle toho nakládat. Jde o to umět nejen zbohatnout, ale také o to bohatství, když na to dojde, přijít. Do hrobu si to stejně nevezmu. A jediný opravdový poklad je, jak říká Ježíš, v nebi. Jsme to divná čeládka, neschopná zaplatit necelé čtyři stovky ročně, aby nám kostel nespadol na hlavu. Poslední dnešní otázka tedy zní: „Kdo tedy může být spasen?“ Pán Ježíš na to velice stručně odpovídá: „U lidí je to nemožné, ale ne u Boha; vždyť u Boha je možné všechno.“ V tom je naše jediná naděje.

Ten bohatý člověk tenkrát smutný odešel. Dnes ani neznáme jeho jméno. Boháči, stejně tak jako chudí, mizí v propadlišti dějin. V nebi se pak ty hodnoty často zcela převracejí. „Mnozí první budou poslední a poslední první.“

V. Ž.

20. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Z hlubin bezedných tě volám, Hospodine, Panovníku, vyslyš můj hlas!

(Žalm 130,1-2a)

První čtení: Ámos 5,6-7.10-15

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VI):

2. Abychom pro svou pozemskou vlast hojně duchovní dary vyprošovali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom bloudících a hledajících se ujímali a k pravdě je přiváděli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, vlož do našich srdcí dar víry, abychom opustili vše, co zůstalo za námi, a hledali to, co leží před námi. Ved' nás i nadále po cestě tvých přikázání! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Židům 4,12-16

Evangelium: Marek 10,17-31

Verše k obětování: Žalm 133,1-2

Verš k požehnání: Matouš 5,3

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, skrze svátosti křtu a večeře Páně si nás povoláváš ke sjednocení s tebou. Když jsi nám dal okusit z darů chleba a kalicha, dej, ať zůstáváme zakotveni ve tvé nové smlouvě! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 84, 87, 100, 140, 172, 182, 290, 308, 313

Děkujeme ti, Pane Bože, za tvé mnohé dary, které nám štědrě dáváš.

Chválíme a vebíme tě za to, že jsi nás opět nasytil svým slovem.

Pomáhej nám, abychom jím řídili všechno své konání.

Ved' nás k tomu, aby naše láska nepřestávala na slovech, ale osvědčovala se skutky.

Kéž shledáš, že jsme tvé dary nepromarnili, ale sloužili jimi svým bližním, a tak si nastrojili nehybnou poklad v nebesích.

Bud' me vděčni

Vděčnost je nedílnou součástí křesťanova života. V Pavlově dopisu do Kolos je součástí či završením hluboce významné výzvy či prosby: „*Ve vašem srdci ať vládne mír Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděčni.*“

Pavel nevyjmenovává, co vše má být předmětem vděčnosti. V některých křesťanských rodinách se uplatňuje praxe hlasitých modliteb díky za pokrm. V mnoha sborech či církvích se na podzim slaví díkůvzdání za úrodu. K životu však potřebujeme nejen pokrm a nápoje, nýbrž také oblečení a bydlení. A ono je toho daleko více. Potřebujeme přátele, potřebujeme poznání, potřebujeme lásku... Když o tom uvažujeme, uvědomíme si, že Bohu patří vděčnost za celé stvoření. To ovšem není jen soubor objektů kolem nás, na Zemi či ve vesmíru. Ke stvoření patří i jejich vlastnosti, patří k němu i vztahy a vazby mezi nimi. Bud' me vděčni za druhé lidi, za živou i neživou přírodu. To vše patří do úžasného celku Božího stvořitelského díla. Některé jeho součásti jsou natolik abstraktní, že často nás při vzdávání díky na ně ani nenapadne pomyslet. Myslím při tom na zázrak života, na dar poznávání

světa. Někteří teoretičtí fyzikové se zamysleli nad tím, jak by vypadal vesmír, kdyby některé základní fyzikální konstanty, jakými jsou např. náboj elektronu, či rychlost světla, měly o trochu jinou hodnotu, než jakou mají, a dospěli k závěru, že v takovém vesmíru by život nebyl možný. Neznamená to však, že např. i hodnoty fyzikálních konstant představují důvod k vděčnosti? A že důvodem k vděčnosti jsou i fyzikální zákony, vyjádřené třeba rovnicemi, které ani nemusejí být analyticky řešitelné. A je spousta podobných skutečností, na něž běžně ani nevzpomeneme a které nedílně patří k ono-

*Nejvyšší, všemohoucí, dobrý Pane,
Tvé jsou chvály, sláva a čest
a každé dobrořečení.*

*Chválen buď, můj Pane, všemi svými tvory,
zvláště pak bratrem Sluncem,
který dává jasný den. Je krásný, mocně září.
Vše to má od Tebe.*

*Chválen buď, můj Pane, sestrou Lunou
a hvězdami. Na obloze jsi je vytvořil
jasné, vzácné a krásné.*

*Chválen buď, můj Pane, bratrem větrem
a vzduchem a mračny...*

*Chválen buď, můj Pane, sestrou vodou.
Je užitečná a pokorná a vzácná a cudná.*

*Chválen buď, můj Pane, bratrem ohněm,
jímž dáváš světlo do noci.*

Je krásný a veselý a mocný a silný.

mu obdivuhodnému systému, jímž je Boží stvořitelské dílo. Je dobré si tuto skutečnost uvědomovat, a tak onen životní postoj v sobě pěstovat. Vděčnost není možná bez lásky a pokory a inspiruje k chvále Boha. Vděčnost za celé stvoření nám připomíná svatý František, jehož svátek připadá na začátek října. Vděčnost před Bohem a chvála spolu úzce souvisejí. A tak, pokud v Pavlově výzvě k vděčnosti, adresované prvotně koloským křesťanům, někomu chybí předmět, může si jej v duchu dosadit z následující Františkovy Sluneční písně (z moderní italské verze přeložil autor)

Jiří Nečas

*Chválen buď, můj Pane, naší matkou Zemí,
která o nás pečuje a nás živí.*

*Dává vzrůst rozmanitým plodům,
zeleným bylinám a barevným květinám.*

*Chválen buď, můj Pane, těmi,
kdo pro Tvou lásku odpouštějí a snášejí
nemoci a utrpení; blahoslavení jsou,
kdo činí mír, ti od Tebe, Nejvyšší,
získají korunu.*

*Chválen buď, můj Pane, naší sestrou
tělesnou smrtí, již žádný žijící člověk
nemůže uniknout...*

*Blahoslavení jsou, kdo budou zastiženi
při plnění Tvé nejsvatější vůle,
jímž druhá smrt neuškodí.*

*Chvalte a dobrořečte mému Pánu,
a děkujte Mu a služte Mu s velikou pokorou.*

Vděčné díkůvzdání za úrodu

Žalm 67 je vděčnou písní za úrodu, za plody země. „Země vydala plody, Bůh nám žehná, Bůh náš.“ V tomto žalmu je obsaženo vědomí nezbytnosti a nepostradatelnosti Božího požehnání. Je poděkováním za ně a prosbou o ně i pro budoucí čas. Boží požehnání se projevuje právě v každoroční úrodě.

Div stvoření se stále opakuje, kdy pustá a prázdná země se stává prostředím života a poskytuje nám lidem obživu. Člověk je závislý na svém Stvořiteli, na jeho přízni, požehnání a štědrosti.

Bůh Stvořitel pečuje o zemi (Ž 65,30), žehná tomu, co z ní raší (Ž 65,11), a dává hojnost všeho (Ž 66,12). Izraelci vyjadřovali a vyjadřují vděčnost za dary zaslíbené země při pravidelných modlitbách a zvláštních náboženských slavnostech. I dnes si velmi považují toho, že jim jejich země, kde je velice vzácná voda, poskytuje množství zeleniny a ovoce. Nemají ovoce a zeleninu z dovozu, ale ze své vlastní země, i když je to země kamenitá a část je pouští. V úrodných nížinách se pěstuje obilí, rostou tam datlové palmy, fíkovníky, citrusové stromy, granátovníky, olivovníky a vinná réva.

Úroda však nebyla a není nikdy bez lidského přičinění, bez lidské práce a námahy (2 Tm 2,6). Kolik lidí se podílí na tom, abychom měli na stole čerstvý chléb. V chlebu je jednak obsaženo zázračné Boží dílo - svit slunce, vláha, země, z níž vyrostlo obilí. Současně

je chléb dílem nás lidí. Nespočet lidí vynaložilo svou námahu při setbě i sklizni, při pečení, rozvozu a prodeji. Obojí je důvodem k vděčnosti a k poděkování.

K písní vděčných díky jsou vybízeni všichni lidé. Je to proto, že úroda se týká všech. Společně žijeme na této zemi, která nás živí. V tom spočívá univerzální charakter žalmu. Obdarování plody země se netýká jen Izraele, ale všech národů, netýká se jen skupiny lidí, ale všech lidí jako takových. A Ježíš to vyjadřuje tak, že Bůh Otec dává svítit svému slunci na dobré i zlé a dešť posílá na spravedlivé i nespravedlivé (Mt 5,45).

Žalm 67 podobně jako i některé další žalmy vyjadřuje díky za štědrost, dostatek a hojnost (Ž 65,10-14; Ž 145,16; Ž 23,1.5). Nejde však o hojnost pro hojnost. Navíc každoroční úroda je ve svém výsledku nejistá. Je ohrožena rozmary počasí, suchem, povodněmi, kroupami i ohněm. Neděkujeme jen za nadbytek, přebytek, ale za úrodu, která může být v něčem i skromnější. I skromnější úroda je lepší než žádná. A pak je ještě třeba připomenout jedno moudré biblické přísloví: „Lepší je jídlo ze zeleniny a k tomu láska, než z vykrmeného býka a k tomu nenávisť“ (Př 15,17). Hmotná hojnost není ještě vše (Ž 4,8). Bez duchovního pokrmu není člověk nikdy plně nasycen (J 6,31-35).

Ať nám víra umožňuje vidět za úrodou lásku a starostlivost našeho Stvořitele. Jemu vzdejme chválu a náš vděčný dík při slavnosti sklizně letošních plodů!

Tomáš Butta
patriarcha

ANKETA

V souladu s tématem tohoto čísla jsme se zeptali několika našich sester a bratrů na následující otázky:

1) Za co pocitujete ve svém životě nejvíce vděčnost?

2) Někdy se stává, že prožijete nějakou negativní zkušenost, která se posléze ukáže být pro Vaši životní cestu užitečná a jste za ni rádi. Měl/a byste takový příklad z poslední doby?

1) Největší vděčnost cítím za život sám a za vědomí toho, že po té dobrodružné a někdy dost namáhavé cestě nejdu sám. V dobrém i ve zlém, v hříchu i svatosti je se mnou živý Kristus, jenž mi neustále drží palce a pokud mu to dovoluji, tak mne podpirá. A za ticho, skrze které promlouvá. Ale jedním dechem musím říct, že zároveň jsem nejvíce vděčný za lidi, se kterými mohu vše sdílet, kteří mne milují a které mohu milovat já. Za rodinu a nejbližší přátele.

2) Takové zkušenosti prožívám relativně často. Je to každé zklamání ze sebe či druhých, které mne něco naučí o mně samotném, o lidech a jejich pohnutkách, o fungování společnosti.

Ale abych byl konkrétní, použiji příklad z jiné oblasti. Epidemie Covidu 19, celostátní karanténa atd. mne přivedly jako pomocného ošetřovatele na covidové oddělení náhodné nemocnice a otevřely možnost podílet se na vznikající duchovenské - kaplanské službě v této nemocnici. Mnohé z toho, co se v současné době kolem toho děje, považuji za zázrak. A přestože je to téměř nad časové možnosti mé i mé rodiny, je skvělé u toho být.

David Smetana

1) Přiznávám, že když si vzpomenu, za co všechno vděčím Bohu a svým blízkým, uvědomím si, jak málo jim vděčnost projevuji. Takže asi za víru a vztahy.

2) Pokud chápeme negativní zkušenost jako setkání se zlem v jakékoli podobě, domnívám se, že taková negativní zkušenost zůstane negativní zkušeností. Protože zlo člověka vždycky nějak negativně poznamená.

Samozřejmě máme v Písmu také svědectví apoštola Pavla: „A nejen to: chlubíme se i utrpením, vždyť víme, že z utrpení roste vytrvalost, z vytrvalosti osvědčenost a z osvědčenosti naděje.“ (Ř 5,3-4)

A v epištole Jakubově čteme: „Mějte z toho jen radost, moji bratři, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. Vždyť víte, že osvědčí-li se v nich vaše víra, povede to k vytrvalosti.“ (Jk 1,2-3) Utrpení a zkoušky zde slouží k posílení a utvrzení víry. Tedy vztahu ke Kristu, který z utrpení vysvobozuje.

Z toho vyplývá, že z negativní zkušenosti se můžeme poučit. Ale učit se máme od Ježíše. I když si v sobě neseme mnoho negativních zkušeností, důležitá je naše pozitivní zkušenost s Kristem.

Eva Buttová

1) Jsem vděčna za to, že jsme s manželem – oba z rodů zakotvených v husitské církvi od jejího založení – měli možnost vychovat zdravé děti, které se v životě dobře uplatnily. V současnosti nám přinášejí radost i dva pilní vnuci při svém vzdělávání na gymnaziu i ve sportu. Také nás těší úspěchy vnučky, která na univerzitě J. A. Komenského letos získala magisterský titul.

2) V poslední době omezených možností kulturního a společenského vyžití bylo a je pro naši životní cestu užitečné a přínosné cestování za kulturními a historickými památkami naší vlasti a poučit se z našich dějin. Zejména putování po cestách rodiny TGM v Praze a návštěvy významných hradů z doby počátku křesťanství v českých zemích. V předchozí době pracovního vytížení v zaměstnání a v důsledku dalších společenských povinností nezbývalo na takové výlety dost času. Každý negativní vliv přinese i nový pohled na svět a lze pro sebe objevit mnoho nového.

Milada Holečková

1) Nejvíce jsem v životě vděčná za svou milující rodinu a přátele, se kterými mohu nejen sdílet šťastné chvíle, ale také u nich najít oporu v těžkých časech.

2) Prožila jsem intenzivní setkání s manipulativní osobností. Díky tomu, že se mi podařilo osvobodit se z vlivu této osoby, dokážu nyní daleko více naslouchat svým instinktům, mám větší sebedůvěru a lépe znám své hranice. Hodně jsem se díky této zkušenosti dozvěděla o sobě i nejbližších. Poznala jsem také, jak těžké může být odpuštění, i proč stojí za to se o něj snažit.

Adéla Adášková

1) Když se ohlédnu zpět za svým 84 letým životem, je toho mnoho, za co jsem Pánu Bohu vděčný. Začnu vzpomínkou na tatínka a jeho poslední slova, která mi řekl v nemocnici, kde zesnul (bylo mi 16): „Pavlíčku, drž se stále Pána Ježíše.“

Jak často si vzpomenu, zvláště když se svévolně rozhodnu – a posléze „padám na nos“. Jsem též vděčný za všechny lidi, které mi Hospodin přivádí do cesty. Hluboce vzpomínám na svou ženu Marušku, se kterou jsme byli za mimořádných okolností k sobě připoutáni. Jsem vděčen za neskonale Boží milost, která mě přes všechny neposlušnosti vždycky přivedla do Jeho náruče. Nevím, čím jsem si tuto báječnou ženu zasloužil – byla v pořadí čtvrtá!! Po 12 letech úžasného manželství si ji Pán odvolal – zesnula mi v náručí v červenci 2009. Před třemi roky jsem byl i já na konci života, jak pravil jeden lékař v nemocnici: „Ještě dva dny a poslali jsme pro vás černého antona.“ V krátké době došlo k uzdravení a já byl shůry obdařen tak silnou energií, že nejen lékaři, ale i já sám se divím, a to velmi vděčně.

Jsem vděčen Hospodinu za cestu, kterou mě přivedl do mého dnešního duchovního domova, Husova sboru v Dejvicích. Během osmi let jsem tu poznal tolik skvělých lidí! Jednou z prvních je farářka Evička Červená a její muž Vladimír – cítím se u nich jako u maminky v rodině. Další seznámení bylo v kostele sv. Mikuláše, kam mne Vláďa pozval. Poznal jsem výraznou mladičku farářku Martinu Viktorii Kopeckou, kterou od prvního dne setkání vnímám nejen jako sestru v Kristu, ale mnohem blíže jako duchovní vnučku a sebe jako duchovního dědečka (věkový rozdíl 50 let, tedy půl století). Také by bylo dobře, kdybych našim Českým zápasem vyjádřil obdiv a úctu k ženě, která je mi nanejvýš milá. Je to sestra redaktorka Klára Břeňová. Nezapomínám na své dvě děti - dcera Eva žije v USA a syn Peter Daniel v Německu...

A nakonec stále vděčně děkuji Stvořiteli za všechny talenty, kterými mě obdaril. S talentem designérského umění mi bylo dáno si vybudovat životní existenci na západě, kam jsem emigroval na dobu 25 let. A nyní procházím tříletým studiem sólového zpěvu pro seniory... Bylo by toho tolik, za co jsem Pánu vděčný, ale spotřeboval bych celý výstisk Českého zápasu ☺.

Pavel Hušek

Objevování Prahy

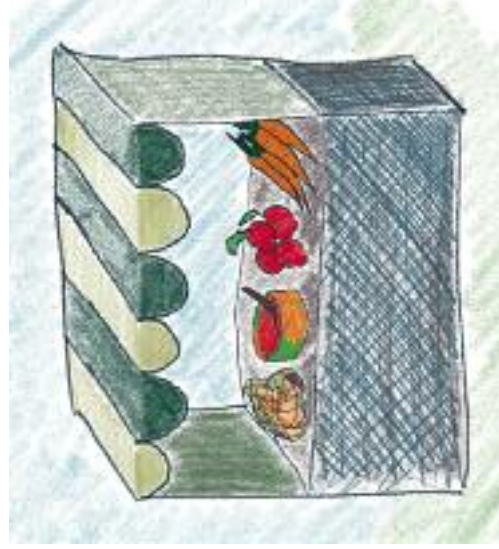
8. Trhy

Jestli se chcete potěšit nádherou a bohatstvím darů země, není snad lepší způsob, než navštívit některý z farmářských trhů. Určitě jsou ve všech větších městech, i v Praze jsou stále populárnější a najdete je na mnohých náměstích, na náplavce u Vltavy, v Holešovičské tržnici a na dalších místech.

Užít si trh člověk může, i když právě nepotřebuje nic nakupovat – stačí se jen dívat – všude jsou hromady krásně čerstvé a barevné zeleniny, ovoce, košíky vajec, vázy plné květin, ale i stánky se spoustou voňavých a lákových dobrot – pečiva, sýrů nebo uzenin, teplých i studených jídel i nápojů. Takže i když jste se sem původně šli jenom dívat, stejně většinou neodoláte a něco dobrého si koupíte! A nakupování na trzích není jen větší zábava než v supermarketu. Navíc si můžete být celkem jistí, že to, co se zde nabízí, je zdravé a čerstvé, a také lokální. To znamená, že to vypěstovali čeští farmáři, které nákupem podpoříme. Takže pokud zrovna není úplně mizerné počasí, zkuste den strávit místo v obchodních centrech procházkou pěkně na čerstvém vzduchu, obdivováním toho, co všechno díky nádhernému Božimu

stvoření máme. Pro uvědomění si bohatství přírody a procitění vědeckosti za všechny Boží dary je farmářský trh ideální místo.

A až už budete všemi těmi barvami, vůněmi a chutěmi nasyceni, odpočítejte si třeba v některém z parků, kde se už

Nakreslila: Lucie Krajčířková

stromy pěkně podzimně vybarvují. Nedávno jsem četla, že pražské parky se v žebříčku nejkrásnějších parků umístily na prvním místě v celém světě! O všem nejen v Praze je hezky – napište nám o místě, kde žijete vy!

JK

C E S T A

Zázrak stvoření

Od 1. září (Den modliteb za stvoření) do 4. října (svátek Františka z Assisi, patrona ekologie) církve na celém světě v tzv. Období stvoření děkují za krásu a bohatství celého Božího stvoření, ale také si připomínají, že nám bylo svěřeno do péče a máme se o něj odpovědně starat. Proto mnozí přemýšlíme, co konkrétní bychom mohli udělat, aby bylo na světě líp. Co třeba zkusit něco vypěstovat? Na tom, jak malá rostlinka pomalu klíčí, vyháňá první lístky a postupně se rozrůstá, je navíc možné zázrak stvoření pozorovat doslova v přímém přenosu. A je k tomu potřeba opravdu málo: stačí semínko, třeba hrášku nebo fazole (ta klíčí rychle) nebo třeba pecka z citronu či pomeranče, dále trochu hlíny (pro naklíčení stačí i vata namočená do vody), do které semínko zasadíte a budete je pravidelně rosit nebo zalévat přiměřeným množstvím vody. Na začátku nemusíte mít ani květináč – právě pecca z citrusu se bude dobře dařit i v prázdné vařečné skořápce, ze které navíc získá živiny. Uvidíte, že při správné péči vám rostlinka krásně poroste přímo před očima. Ale ta péče je důležitá – když ji zapomenete dát na sluníčko nebo zalít, uschne. A teď si představte, kolik práce musí mít Pán Bůh, když se stará o celý svět! Tak mu to, prosím, nekažme ☺

JK

Nakreslila: Lucie Krajčířková

M o d l i t b a

Pane Bože, děkujeme ti za nádherný svět, který jsi stvořil. Chceme se učit starat se o něj tak, aby byl dobrým místem k životu nejen pro nás, ale i pro všechny ostatní lidi, zvířata a rostliny, kteří je s námi obývají.
Amen.

Kamkoliv půjdeš, půjdu...

... Kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Tato slova často zaznívají při manželském obřadu, kdy si snoubenci navzájem slibují věnost. Ne každý však ví, že jsou převzata z bibleké knihy Rút, kde je žena tohoto jména nevěsta svému snoubenci, nýbrž své tetyni – matce svého muže. Je to krásný příběh, který bych vám nyní chtěla vyprávět...

2. Smutek, radosti naděje

Nešťastný Elimelek trávil stále více času prací a když už byl konečně doma, většinou se mlčky najedl a odešel na střechu domu, kde se dlouze modlil, a poté šel spát. Noemi to pozorovala se starostí v očích, ale nemohla s tím nic dělat. Jednoho dne se Elimelek vrátil ještě později než jindy, sotva se vlekl, jak měl tělo celé unavené od těžké dřiny na poli. Odmlti večeri a šel si rovnou lehnout. Ráno, když její šla Noemi vzbudit k snídání, zjistila, že ve spánku zemřel.

Celá rodina byla velmi nešťastná. To, že před lety museli opustit rodný kraj a žít v cizině, je velice semklo a přestože mezi otcem a jeho syny byla neshoda ohledně nevěst, které si vybrali mezi moabskými děvčaty, všichni se navzájem hluboce milovali.

Proto ani po uplynutí předepsaného smutku si Machlón s Kiljónem nebyli jistí, zda se mají oženit. „Vždyť tatínek si to nepřál“, namítli své matce, když

je vybořila, aby začali připravovat svatbu. „Tatínek se tím hodně trápil, to je pravda,“ kývla hlavou Noemi.

„Také se kvůli tomu neustále obracel na Boha s prosbou o radu. A krátce před tím, než nás opustil, světil mi, že Bůh proti vašemu výběru nic nenamítá. Doslova mi řekl: Je to Boží vůle, Noemi, a já se jí nemohu protivit. Zároveň se s tím však nedokážu vyrovnat, proto tě prosím, aby se chlapci ožениli až po mé smrti. Už to nebude dlouho trvat, dodal.“ Noemi si otřela slzy, ale potom se usmála: „Takže už neotálejte, vždyť jste všichni čtyři čekali už dost dlouho! Také já bych se ještě ráda dožila svých vnučat!“

A tak se začala připravovat dvojnásobná svatba. Všem čtyřem snoubencům se ulevilo, že se mohou vzít – když ne s otcovým požehnaním, tak alespoň ne v rozporu s jeho vůlí. Svatba to byla skromná, ale radostná, protože oba páry se upřímně milovaly. Jakmile skončily svatební oslavy,

Soutěž o tři knihy

Na téma ovoce, zeleniny a dalších darů země by osmisměrka mohla být téměř nekonečná. Doufám, že vás luštění bude bavit a nezapomenete nám nejpozději do poloviny listopadu poslat tajemku na adresu

jana.krajcirkova@ccsh.cz.

V prosincové Cestě otiskneme jména výherců knížky.

V	Y	K	T	S	E	V	Š	D	C	H	E	R	O
H	O	U	B	Y	S	E	V	O	Y	F	Y	D	
Ě	E	K	A	Š	T	A	N	Y	Ž	N	I	Č	
N	C	O	U	Y	S	Á	N	T	I	Y	Ě	K	
A	I	C	K	K	K	B	N	B	T	A	R	Y	
K	N	V	E	Á	U	R	A	E	O	Ö	É	R	
I	E	N	E	L	M	Ř	U	R	P	B	V	O	
R	Š	O	D	V	E	Č	I	K	P	Š	A	B	
P	P	E	E	J	O	R	Ž	C	O	O	C	H	M
A	K	K	E	Č	J	A	R	I	E	Á	K	A	
P	R	A	K	L	B	A	J	D	R	A	R	R	
M	Y	A	Y	K	Š	U	R	H	Y	B	O	B	

BOBY	KAŠTANY	PŠENICE
BRAMBORY	KEDLUBNY	PŮR
CELER	KOPR	RAJČE
ČOČKA	KUKURŇICE	RÉVA
DÝNĚ	LEN	ŠPENÁT
FÍK	MÁK	ŠVESTKY
HOUBY	OKURKY	TYKVE
HRÁCH	OŘECH	ŽITO
HRUŠKY	OVES	
JABLKA	MRKEV	
JERÁBINY	PAPRIKA	

Neobyčejné rostliny

Vratič

Každý by si asi přál nějaký čas vrátit.
Každý by si asi stál o něco změnit.

Něco, co se stalo, a dobré nebylo.
Něco, co nás vzalo a mnohé zničilo.

Každý asi přemýšlel nad tím,
že by někdy chtěl
změnit svoji minulost a ovlivnit
budoucnost.

Tohle ovšem nejde, ani když máš vratič.
Co se stalo, už nezměníme,
protože od minulosti není klíč.

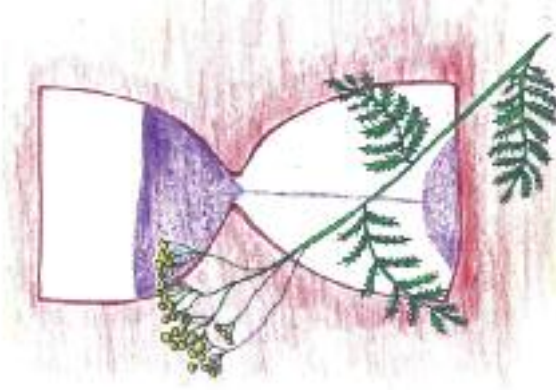
Minulost nezměníš. Žij tady a teď.
Přítomností ovlivniš, čím budeš za pár let.

Všechno, co se stalo, nějaký účel mělo.
Všechno, co stát se má,
v budoucnu se vykoná.

Na minulost ohlížet se nemáme
a budoucnost?
Tu zatím neznáme.

ŽÍT BYCHOM MĚLI TADY A TĚD.
MINULOST NECHME,
BUDOUCNOST SE ODEHRAJE
AŽ ZA PÁR LET.

Miriam Chytilová
(Ne)obyčejné rostliny

Ilustrace Miriam Chytilová

Makresilia: Lucie Krajčířiková

usedla Noemi se svými syny
a snachami, aby se poradili, jak dál.
Obě nevěsty přinesly do domácnosti
jen skromné věno, takže bylo
potřeba vše pečlivě uvážit – neměli
v Moábu ani vlastní dům, ani žádnou
půdu, do podnájmu, kde dosud by-
dlela Elímelekova rodina, by se
všichni nevešli, zvláště až přijdou
děti.

„Co kdybychom se vrátili domů, do
Betléma?“ navrhla Noemi.

„Maminko, vždyť tam už také nic
nemáme,“ namítl Machlón. „Když
jsme se odtamtud museli vystěho-
vat, žádný majetek nám tam
nezůstal.“

„Víte, už jsme o tom s Machlónem
samozřejmě přemýšleli,“ navázal na
bratra Kiljón. „V Jaffě v přístavu nají-
mají námořníky na plavbu do
Egypta. Kdybychom měli štěstí a při-
jali nás, prý platí tak dobře, že by-
chom za jednu cestu vydělali
dohromady tolik, abychom pro nás
mohli koupit malý domek a kousek
pole!“

„Ale vždyť to je strašně daleko!“
ulekla se Orpa, Kiljónova manželka.
„Je pravda, že bychom byli pryč
několik měsíců, ale určitě se to vy-
platí!“ přesvědčoval ji Kiljón. „Vždyť
když jsme čekali tak dlouho, tohle
ještě vydržíme!“

„Nevidíme jinou možnost, jak rych-
leji vydělat nějaké peníze,“ připojil se
Machlón. „Vy tři se zatím budete vzá-
jemně podporovat a uvidíte, že to
uteče jako voda.“

Nakonec i Noemi, Orpa a Rút uznaly,
že je to zřejmě nejlepší řešení jejich
situace, a začaly oba muže připravovat
na cestu. Ušily jim nové košile
a chystaly zásoby jídla na dlouhé
putování do Jaffy.

Když nastal den loučení, všichni
plakali, ale zároveň se těšili, že se
oba mladíci brzy vrátí a přinesou
peníze, které jim zajistí spokojenou
budoucnost. Ke společné modlitbě
k Hospodinu se připojily i Orpa s Rút,
ačkoliv vyrůstaly v jiné víře.

Jana Krajčířiková

Podzim

milé děti, na polích zlatné obilí, na stromech listí a to je znamení, že se blíží podzim a s ním i sklizeň úrody. Obilné klasy se posejou a jejich zrnka semelou na mouku, ze které se peče chléb, rohlíky, koláče a koncem roku také vánoční cukroví. Sklízí se také jablka, hrušky, švestky a vínná réva. Z vínných hroznů se usuší sladké rozinky, nebo se z jejich šťávy vytvoří víno pro slavnostní příležitosti, jako je bohoslužba.

Na podzim děkujeme při bohoslužbě za úrodu a všechny dobré Boží dary. Bůh jako Stvořitel a Pán vesmíru je dárcem a ochráncem života na zemi. Dává nám vše, co potřebujeme k životu. Za to mu náleží naše díkyvzdání.

Země, na které žijeme je plná života. Rostliny a zvířata také potřebují, aby se o ně někdo staral, aby je živil, chránil a měl je rád. Proto nám lidem Bůh světil tuto planetu, abychom o ni spolu s ním pečovali, dokud nestvoří nové nebe a novou zemi. V Bibli je vzorem takové péče pastýř:

O pastýři

Byl jednou jeden pastýř, který měl velké stádo ovcí. Bylo jich přesně jedno sto.

Každé ráno je vodil na pastvu. Hned po rozednění se naklonil do dveří ovince a zavolal každou z nich jménem. Ovečky radostně vyběhly ven, protože poznaly jeho hlas. A pastýř se postavil do čela stáda, které ho poslušně následovalo až k pastvině. Celý den si pak ovečky pochutnávaly na šťavnaté trávě a okusovaly pestrobarevné luční květinčky. Když měly žízeň nebo bylo velké horko, zavedl je pastýř ke studánce s průzračnou vodou, obklopanou hustými keři, v jejichž stínu si ovečky během poledního žáru rády pohověly.

I stalo se, když jednou odpočívalo stádo u studánky, že zmožený pastýř, který celou noc stál na stráži ve dveřích ovince, na chvíli usnul. A nejmladší je-

hňátko, zaujaté sladkým jetelem, se zatím vzdálilo od svého stáda. Okusovalo jeden listek za druhým a pozorovalo motýla, který mu kroužil nad hlavou. Když pohnul křídly, vypadlo to, jakoby na jehňátko spliklenecky mrlkal obřima očima. Jehňátko následovalo okouzlujícího kamaráda s očima na zádech jako uhranuté. Motýl se vznášel nad loukou, chvílemi usedal do trávy a na květiny, a když se k němu ovečka přiblížila, zamával jí křídly před nosem a odletěl zase o kousek dál.

Květin i trávy postupně ubývalo, až motýl posedával na písčité zemi, na kamenech a na suchých větvičkách odumřelých keřů. Ovečce se šlo čím dál hůř. Klopýtala po ostrých kamenech, vít ji vhaněl písek do očí, takže chvílemi už ani neviděla na cestu. Motýl stoupal výš a výš a ovečka za ním šplhala

po skále jako kamzík. Najednou se ocitla na špičatém vrcholu holé skály. Ani motýl už si neměl kde odpočinout, a tak usedl ovečce na čumáček. Zaradovale se a pomyslela si: „Tak už tě mám“. Ale v tu chvíli se motýl nečekaně vznesl. Ovečka se prudce odrazila, aby následovala svého kamaráda, který se krouživým pohybem pomalu snašel dolů. Ani si neuvědomila, že je skála tak vysoká. Prosvištěla kolem motýla, který jen překvapeně zamrlkal křídly, jakoby ji mával na rozloučenou.

„To jsem to pěkně vyvedla,“ stačilo ji

blesknout hlavou, než dopadla do rokle plné bodláci. Potřhaná od trní, potlučená od kamení, zůstala bezvládně ležet na dně rokle. Takovou bolest ještě nezažila. Ale víc než štámy a pochroumané nohy ji trápiло pomýšlení, že se ocitla úplně sama a není, kdo by jí pomohl.

Mezitím nastal večer a pastýř se chystal se stádem na cestu domů. Před odchodem ještě ovečky přepočítal a hrůzou zjistil, že jedna chybí. „Co teď?“ Pomyslel si: „Mám tady nechat 99 ovcí a jít hledat jednu ztracenou?“ Už se smrákalo a pastýř se musel rychle rozhodnout. Představil si, jak se asi cítí ztracené malé jehňátko, které je někde úplně samo. A rozhodl se, že se je pokusí najít, ještě než nastane noc. Rozběhl se tedy po louce a co nejlhastěji volal ovečku jejím jménem.

Pastviny obeplnalo skalnaté návrší, ukončené příkrým srázem. Pastýře napadlo, že když se ovečka nevrací, může to znamenat, že je zraněná. Spěchal tedy ke skalám a stále ji volal. Když se přiblížil ke srázu, zaslechl sténání. Opatrně se nahnul přes okraj skaliska do potměšlé rokle, odkud se plačtivý hlas ozýval. Byla to ona. Ztracená ovečka. Pastýř znovu zavolal ovečku, aby uslyšela jeho hlas a sestoupil do křovin, ve kterých uvisla. Vyprostil ji z bodláci a opatrně si ji položil na ramena. Když dorazil ke stádu, ovečky ho přivítaly radostným bečením. Radost z nalezení ztracené ovečky tak měl nakonec pastýř i celé stádo.

Eva Buttová

Neokreslila: Lucie Kroutířková

Od 2. věty termodynamické k sv. Františkovi

Vzácným darem, který člověk od Stvořitele dostal, je schopnost poznávat. Vděčně si uvědomujeme, co dobrého technický pokrok založený na vědeckém poznání přináší. Dnes při tom asi především myslíme na medicínu a informatiku. Díky vědě však také poznáváme meze lidských možností. Víme například, že nelze získávat energii z ničeho (tedy nelze sestrojít perpetuum mobile prvního druhu) - to je obsahem zákona zachování energie, nazývaného též první větou termodynamickou.

Lidská touha po neomezeném zdroji energie tím však potlačena nebyla. Vždyť energie se neztrácí, jen se přeměňuje! A tak jí bude vždy dost. Záhy se však ukázalo, že tak jednoduché to není. Celková energie se sice neztrácí, avšak volná, použitelná energie ubývá. To říká druhá věta termodynamická. Když mluvíme o přeměně (či o „výrobě“) energie, jde vždy o ubývání volné energie. Tato jednosměrnost procesů v přírodě znemožňuje vyrobit tzv. perpetuum mobile druhého druhu, což by měl být stroj, který by plně respektoval zákon zachování energie a potřebnou energii by získával neustálým odebíráním energie mořím a oceánům, případně tuhému zemskému tělesu, tedy jejich ochlazením. Teď, když stojíme před hrozbou globálního oteplení, by se nám něco takového velice moc hodilo, jenže ono to nejde.

Skutečné procesy probíhají jedním směrem, nelze je obrátit. Uschlý strom neožije, z oslazené kávy cukr již bez použití speciálních, příjem energie vyžadujících metod, neoddelíme atd. Ubývání volné energie je charakteristické pro jednosměrnost procesů. Častěji je však vyjadřujeme pomocí růstu jiné, hodně abstraktní veličiny, nazývané entropie. Entropii si můžeme představit jako míru neuspořádanosti. Přirozený proces znamená růst entropie, růst neuspořádanosti, ubývání volné energie. Boží tvoření, podle Genese přímo z chaosu, představuje opak samovolné změny, vzniká řád, entropie klesá. Jenže naše lidské počínání, spojené s přeměnou forem energie, je procesem, kterým je přirozený růst entropie ještě urychlován, který míří proti Božímu tvoření, který znamená ztrátu čehosi velice cenného a je směřováním ke zkáze, k zániku.

Navzdory lidské vynalézavosti 2. věta termodynamická připomíná existenci určitých daných mezí. Jde o vědecký poznatek, který není eticky neutrální, ukazuje na potřebu skromnosti a pokory, vlastností, které bytostně reprezentoval

sv. František. Je pravda, že kolem něho se prolínají historická fakta s legendami. To nevadí. František se stal vzorem muže, který celé Boží stvořitelské dílo přijímá vděčně a s láskou, který hluboce prožívá sounáležitost s celým stvořením, který zcela potlačil osobní potřeby a jemuž jde jen o to sloužit Kristu, a tím i všem Božím tvorům. K jeho stylu života patřilo minimalizovat zásahy do fungování onoho úžasného systému, pro který téměř o osm století později William Golding vymyslel poeticky znějící označení Gaia. František se stal symbolem radikálně skromného životního stylu, opřeného o víru v Krista,

o spolehnutí na Jeho slova a Jeho zaslíbení, životního stylu, který je plně v souladu s druhou větou termodynamickou, formulovanou téměř šest a půl století po Františkově smrti.

Pojem entropie, který těsně souvisí s jednosměrným plynutím času, by se měl stát jedním ze základních kamenů našeho vědění a vzdělání. Žel, jednosměrnost procesů, tak samozřejmá, když je pozoruje-

me, se svými důsledky do našeho povědomí nevešla a naše představy o všeobecném vzdělání ji nevstřebaly.

Z termodynamiky se pojem entropie dostal do teorie informace, kde dostal záhy „domovské právo“, a klepe na dveře i dalším vědním oborům, jako teologii, filozofii a ekonomii. Ty zatím odpovídají opatrně a nesměle. Americký ekonom Jeremy Rifkin poukázal na to, že co honosně nazýváme získáváním energie ze surovin, je vlastně zkázou cenné volné energie. Mnohé z toho, co vnímáme jako budování, je vlastně kažením. Tato skutečnost by měla zcela změnit náš pohled na celou ekonomiku a na hrubý domácí produkt jako vyjádření její výkonnosti, a tedy na vnímání hodnot jako takové (G. de Lepeleire z lovaňské university v článku *Fyzika, životní prostředí a společnost* (Čs. časopis pro fyziku, 1995, s. 185-189) připomíná, že v ráji byl hrubý domácí produkt nulový). Tak už se dostáváme na pomezí ekonomie a filozofie. Z této pozice Dr. Mario Sproviero, vedoucí katedry orientálních studií na Universitě v São Paulo, poukázal na to, že problém s růstem entropie přestaneme vnímat jako překážku, když přijmeme jiný pohled na svět; naše současné vidění světa spojené s konzumismem znamená slepou uličkou. Jako příklad jiného, nadějnějšího přístupu ke světu, myšlení, vnímání a jednání, uvádí právě svatého Františka z Assisi. Tento úžasný muž z přelomu 12. a 13. století skutečně žil v souladu s moderním pojetím světa, v němž entropie hraje důležitou roli. On neměl vědecké poznání o konečnosti světa. On však svět prožíval jako dar a předmět vzájemného sdílení. Dnes se vedou složité úvahy o vnitřní, neutilitární hodnotě přírody. On o tom neuvážoval, pro něho to byla naprostá samozřejmost.

Abstraktní pojem entropie nás zavedl až do oblastí víry a teologie. Může pomoci porozumět biblickému poselství o stvoření, a především nás vede k přemýšlení o plném životě a pravých hodnotách. Pán Bůh skutečně stvořil svět takový, že stojí za to usilovat o hodnoty, které především v Kázání na hoře vyzdvihuje Pán Ježíš, že opravdu je lépe skládat trvalý poklad v nebi než pomíjivý poklad na zemi. On nás učí poznávat skutečné hodnoty.

Díky za to!

Jiří Nečas

Teilhard de Chardin, vedec a mystik

Vývoj – je to teória, systém alebo hypotéza? Nie, je to oveľa viac. Je všeobecnou podmienkou, ktorej sa budú musieť podvoliť a prispôbiť všetky teórie, všetky systémy, všetky hypotézy, aby boli mysliteľné a správne. Je to svetlo, ktoré osvetľuje všetky fakty a ktoré musia sledovať všetky línie (P. Teilhard de Chardin).

Životopisné údaje

Pierre Teilhard de Chardin sa narodil 1. 5. 1881 v Sarcenáte, Puy-de-Dôme. Roku 1889 vstúpil do jezuitského rádu. Po filozofických a teologických štúdiách sa špecializoval na geológiu a paleontológiu a stal sa profesorom geológie na Katolíckom inštitúte v Paríži. Mnoho rokov strávil v Číne, kde sa podieľal na objave a štúdiu sinantropa. V Pekingu založil Geobiologický inštitút.

Roku 1950 bol zvolený do francúzskej Akadémie vied. Ako člen americkej Wenner Gren Foundation for Anthropological Research sa zaoberal štúdiom australopiteka. Zomrel v New Yorku 10. 4. 1955. Jeho hlavné mysliteľské diela boli vydané až posmrtné. Rad jeho prác zostáva stále v rukopise.

Odhalenie evolúcie

Charles Darwin rozvinul v polovici 19. storočia myšlienku evolúcie všetkého živého, a tak v zásade urobil problematickou tradovanú predstavu o konštantnosti druhov stvorených Bohom. Začal tým revolúciu v nazeraní na svet, ktorá zasiahla nie menej hlboko ako revolúcia, ktorá sa spája s Kopernikovým menom.

Idei konštantnosti druhov, panujúcej pred Darwinom, poskytovala legitimitu idea stvorenia. Považovala každý jednotlivý druh za stvorenú danosť, ktorý od počiatku sveta existoval stvoriteľským pôsobením Božím ako niečo osobitného a odlišného od iných druhov. Je zrejme, že takáto forma viery v stvorenie odporuje myšlienkou vývoja, a že takáto jej interpretácia je dnes už neudržateľná. Medzi oboma pojmami je však viditeľný skutočný rozdiel.

Viera v stvorenie sa pýta na bytie ako také; jej predmetom je, prečo vôbec niečo je. Idea vývoja sa naproti tomu pýta, prečo jestvujú práve tieto veci a nie iné, odkiaľ obdržali svoju určitosť a ako súvisia s utváraním iných vecí. Možno to povedať tiež tak, že idea vývoja sa zaoberá so skutočne sa vyskytujúcimi jednotlivými formami sveta, kým viera v stvorenie sa pohybuje na rovine, na ktorej sa neuvážujú jednotlivé veci, ale žasneme tu nad

zázrakom samotného bytia a pokúšame sa odôvodniť to záhadné „je“, ktoré vyslovujeme spoločne o všetkých jestvujúcich skutočnostiach...

Je to práve dynamicky ontologický systém, filozofia evolúcie, v ktorom jedine môže vyplývať pravda o kreácii. Kreácia a evolúcia sú dva aspekty toho istého Božieho aktu. Stvorenie je pre nás transcendentná večná udalosť Boha, vytvárajúca aktívny podklad pre vývoj, ktorý z tohto hľadiska je jeho časovo – priestorový fenomén. Človek zrejme nemohol chápať evolúciu bez toho, aby do istej miery necítil, ako ho dvíha. Na to poukázal už Darwin. Keď však pozorujeme pokrok transformistických názorov od 19. storočia, s prekvapením zistíme, ako sa spočiatku prírodovedci naivne domnievali, že sami unikajú všeobecnému, práve objavenému prúdeniu.

Subjekt a objekt sa v akte poznávania takmer nepretržite snažia oddeliť od seba. Pociťujeme neprestajnú náklonnosť izolovať sa od vecí a udalostí, akoby sme ich pozorovali zhora, z dobre chránenej pozorovateľne, kde nás nemôže nič zasiahnuť. Akoby sme boli len pozorovateľmi a nie súčasťou toho, čo sa práve deje. Tým sa vysvetľuje, že otázka o pôvode človeka, keď ju už raz postavilo zreľazenie života,

Majstrovstvo jeho myslenia nie je v geológii, ale je to ambícia ukázať Krista vo svete.

sa tak dlho obmedzovala na telesnú schránku. Dlhé animálne dedičstvo mohlo vytvoriť naše údy. Náš duch sa však vždy vynáral z hry, akoby prežíval jednotlivé partie. Hoci sa prví evolucionisti vyhlasovali za materialistov, predsa im neprišlo na um, „že aj ich vlastná vedecká inteligencia má niečo spoločné s evolúciou,“ konštatuje Teilhard. Myslenie preto nepatrí k evolúcii ako anomália. Skôr môžeme evolúciu celkom zredukovať, alebo identifikovať ako postup k mysleniu, takže pohyb našej duše vyjadruje a meria pokrok evolúcie. Evolúcia vesmíru má ab-

solútny zmysel, ktorý smeruje k duchu, a ešte viac zdôrazňuje finalitu (zameranosť na cieľ, na účel), ktorej je striktné podriadená evolúcia. „Z (...) reality evolúcie a primátu ducha bezprostredne vyplýva, že vysvetliť tvárnosť sveta znamená vysvetliť genézu ducha.“ Slovo duch označuje pre Teilharda originalitu, ktorá je vlastná človeku. Ľudský duch už nie je v prírode osamotený, je jej vyvrcholením.

Veda nám už teraz, prirodzene vo svojej vlastnej rovine, dokáže povedať, čo je to duch, aj to, že nie je zvonku pripojený k hmote, ale že od nej závisí (P. Teilhard). Podľa výstižných slov Juliana Huxleya „človek zisťuje, že je len evolúciou, ktorá sa začala sama uvedomovať“.

Duchovná moc hmoty

Pre Teilharda je hmota tá istá konkrétna realita ako pre fyziku alebo pre metafyziku, s tými istými základnými vlastnosťami plurality, hmatateľnosti a vzájomných väzieb. Je však ponímaná ako celok v jej najširšom možnom zmysle: v celej jej prekypujúcej hojnosti tak, ako reaguje nielen na naše vedecké a dialektické výskumy, ale aj na všetku našu praktickú činnosť. „Hmota teda bude pre nás súhrn vecí, energií a tvorov, ktoré nás obklopujú, pokiaľ sú pre nás hmatateľné, zmyslové a 'prirodzené' (v teologickom zmysle toho slova). Bude to všeobecné, univerzálne, hmatateľné, nekonečne premenlivé a rozmanité prostredie, v ktorom žijeme.“ Hmota stále odkazuje na ducha, ktorý v nej pracuje, aby jej udelil vlastnú interioritu. Na jednej strane je hmota pre nás bremenom, ale na druhej strane nás živí,

dvíha a spája so všetkým. Skrze ňu sa nás zmocňuje život. Je pre nás neznesiteľné, aby sme sa jej zbavili, upozorňuje Teilhard. Píše: „Čím by bol, Pane, náš duch, keby sa nemohol živiť chlebom pozemských vecí, keby ho neopájalo víno stvorených krás, keby ho neposilňovali ľudské zápasy? Aké úbohé sily, aké bezkrvné srdcia by ti prinášali tvoji tvorovia, keby sa predčasne oddelili od lona, do ktorého si ich prozreteľnosťne vložil.“

Vyjdime z prirovnania. Predstavme si potápača, ktorý sa snaží vynoriť z hĺb mora na denné svetlo. Alebo si predstavme horolezca, ktorý vystupuje v hmle po úbočí hory k vrcholu zaliatemu svetlom. Pre oboch týchto mužov je priestor rozdelený do dvoch oblastí s protichodnými vlastnosťami. Oblasť za nimi a pod nimi sa zdá stále tmavšia, zatiaľčo oblasť pred nimi a nad nimi sa stále viac vyjasňuje. Ako potápač, tak horolezec môžu dospieť do druhej oblasti len výstupom, pri ktorom používajú všetko okolo seba ako záchytné body. Okrem toho v priebehu tohto úsilia je svetlo nad nimi každým krokom jasnejšie. Súčasne úsek, ktorý už prešli, prestáva byť pre nich osvetlenou oblasťou a ponára sa do tmy. Tento príklad nám ukazuje, ako sa máme hmoty dotýkať a zachádzať s ňou. Plná

pravda o našej situácii je, že sme ponorení do vesmíru a tým je každý z nás umiestnený do vrstiev hmoty alebo na jej svahy na určité miesto, dané prítomným okamihom svetových dejín, miestom nášho narodenia a naším individuálnym povolaním. A našou životnou úlohou je, aby sme stúpali ku svetlu, z tohto počiatového bodu, nech je kdekoľvek a nech je v akejkoľvek výške, a aby sme dosiahli Boha tak, že prejdeme daným radom stvorených vecí. Tieto veci nie sú prekážky, ale oporné body, ktoré máme prekročiť, medzistupne, ktoré máme využiť, výživa, z ktorej máme čerpať. Podľa našej východiskovej polohy medzi vecami, podľa každého ďalšieho postavenia, ktoré postupne zaujímame, delí sa hmota vzhľadom k nášmu úsiliu vždy na dve oblasti. Na oblasť, ktorú sme už zanechali za sebou, ku ktorej sa už nemôžeme vrátiť. To je oblasť hmoty v materiálnom a telesnom zmysle. A na oblasť, ktorá sa ponúka naším novým snahám o pokrok, o výskum, o dobývanie a „divinizáciu“, to je oblasť hmoty, ktorá je chápaná v duchovnom zmysle. A hranica medzi týmito dvoma oblasťami je relatívna a pohyblivá, vysvetľuje Teilhard. Všeobecný „prúd“ hmoty smerom k duchu musí mať svoj cieľ.

Význam pre súčasnosť

„Teilhardova duša je dušou chodca. V tom je základný rozmer jeho bytia.“ hovorí vo svojej biografii Edith de la Héronniere. A dodáva k tomu slová samotného Teilharda de Chardin: „Svet môžu pochopiť a zachrániť len tí, ktorí nemajú, kde hlavu skloniť.“ Teilhard bol tiež mužom vášne. Vášne poznania v tomto svete, „ktorý bol jeho laboratóriom“ a v ktorom ho počúvala celá vedecká obec. Jeho brat Gabriel napísal vo svojej Knihe rozumu tieto slová: „Pierre získal vďaka svojím objavom veľký význam. Ale ako málo je tých, ktorí tušia, že majstrovstvo jeho myslenia nie je v geológii, ale je to ambícia ukázať Krista vo svete. Táto úloha je veľmi citlivá (...). A pritom je to nádherná úloha a pre našu dobu nevyhnutná.“

Aj my sa nachádzame v kultúrnom vývoji a hľadáme svoju identitu. Prečo by sme v Teilhardovi nemohli vidieť niekoho, kto síce nemá pripravenú hotovú odpoveď na všetko, ale prináša inšpiráciu. Je v ňom totiž niečo prorocké a to prorocké „v spore“. Mohli by sme zhrnúť štýl a elán tohto muža obdivuhodnými slovami, ktorými krátko pred svojou smrťou zhrnul zmysel svojho života: „Idem k Tomu, ktorý prichádza.“

Štefan Šrobár

Stvorenie - dar a úloha

Súčasná ekologická kríza, ktorá ohrozuje budúcnosť života na Zemi, súčasne nastolila otázky, týkajúce sa vzťahu náuky o stvorení k západným postojom k prírode. Konkrétne biblická predstava „podmanenia si zeme“ nemá nič spoločné s príkazom panovania. Biblia hovorí o tom, že svet je Božím stvorením a preto zostáva jeho vlastníctvom, ktorého sa človek nemôže zmocniť a privlastniť si ho. Môže ho len prijať ako prepožičaný dar, ktorý musí zodpovedne spravovať podľa merítok Božej spravodlivosti a nie svojich mocenských predstáv. Príroda nie je „účelom“, nemá byť vykorisťovaná človekom, ale má byť pozorovaná a ponechaná vo svojej kráse. Teológia stvorenia vychádza od kozmu. Na to poukazujú biblické texty, ktoré začínajú správou o stvorení. Ekologická teológia prírody má silnú eschatologickú dimenziu. Teológii nestačí sa sústrediť na protologické vyhlásenie, že na počiatku bolo Božie stvorenie „dobré“

(Gn 1,31). Musí to byť spojené s Pavlovým rozpoznaním túžobného očakávania a túžby stvorenia, ktoré podlieha márnosti, ale má tiež silu nádeje (Rim 8,19-21). Jürgen Moltmann zaraďuje eschatologickú nádej do teológie prírody. Moltmann je presvedčený, že v ekologickej teológii prírody je dôležité obnoviť imanenciu Boha v stvorení. Duch je schopný trpieť so stvorením, pretože v Duchu je moc lásky, z ktorej stvorenie vyšlo a ktorou je zachovávané. Nesmieme od seba oddeľovať Stvoriteľa a tvorstvo. Jedna z najsilnejších stránok Moltmannovho dôrazu na imanenciu Ducha je tá, že odstraňuje dualizmus Boha a prírody, ktorý charakterizuje západnú kresťanskú tradíciu. Ekologická teológia stvorenia by mohla byť veľkým prínosom pre chudobných a utláčaných, ktorí trpia technologickým pokrokom a konzumizmom bohatých, a ku ktorým problémom sa teológia emancipácie a oslobodenia výslovne obracia.

Štefan Šrobár

Nápady mladých na řešení klimatické krize

Odborníci na klima a mládež Světové rady církví se chystají na konferenci OSN o klimatické změně v Glasgow 31. října – 12. listopadu.

Mladí křesťané vyzývají církev a ekumenické hnutí, aby svědčili o Boží soucitné lásce ke stvoření – tuto výzvu vyslovili na „hackathonu“ konaném během Ekumenického mezinárodního dne mládeže 13. srpna. Klimatičtí odborníci SRC připojili své nápady na ještě intenzivnější spolupráci. „**Hackathon“ se zabýval konkrétními řešeními krize**, řekl Dr. Manoj Kurian, koordinátor Ekumenické advokátní aliance SRC. „**Shromáždili se zde mladí z celého světa. Nešlo o rozhovor jen několika lidí; pořadatelé vybrali řešení od široké škály účastníků.**“

Athena Peralta, výkonná vedoucí programu SRC pro ekonomii a ekologickou spravedlnost, uvedla, že: „**Mladí lidé vyhodnocovali svou vlastní uhlíkovou stopu,**“ a dodala, že se zaměřovali na otázky, které by si mohli klást stejně tak jednotlivci, jako kor-

porace: „**Jak vaše spotřební návyky přispívají k uhlíkovým emisím? Jak vaše zvyklosti v oblasti dopravy přispívají k uhlíkovým emisím?**“

Během diskusí v malých skupinkách mladí lidé uvažovali o konkrétních krocích směřování ke klimatické spravedlnosti. Ve svých úvahách se zaměřovali na otázky jako: Co považujete za největší problém v otázce změny klimatu ve své zemi? Prospívá cestovní ruch životnímu prostředí? Účastníci hackathonu přišli s mnoha nápady, včetně toho, aby změna klimatu byla odpovědností každého z nás; naslouchání domorodým komunitám a skutečného uplatňování opatření, která povedou k ochraně životního prostředí.

Podívejte se na třicetiminutovou diskusi na:

<https://www.youtube.com/watch?v=meaotE9NwUw>.

Přeložila

Kateřina Vítková

Křesťanští vůdci vyzývají k ekologické udržitelnosti

Hlavní představitel římskokatolické církve, východní ortodoxní církve a anglikánského společenství poprvé společně upozorňují na naléhavou potřebu ekologické udržitelnosti, jejího dopadu na chudobu a na význam globální spolupráce.

Ve výzvě papež František, ekumenický patriarcha Bartoloměj a arcibiskup Justin Welby apelují na každého jednotlivce, aby se podílel na péči o život a budoucnost planety.

Křesťanští vůdci lidí vyzývají, aby se v křesťanském Období stvoření modlili za světové představitele před listopadovou Klimatickou konferencí OSN (COP 26). V prohlášení se uvádí: „**Jízýváme všechny, bez ohledu na jejich víru nebo světonázor, aby se snažili naslouchat volání země a chudých lidí, zkoumali své chování a zavázali se ke smysluplným obětím pro zemi, kterou nám Bůh dal.**“

Společné prohlášení je jasným varováním: „**Už dnes přinášíme oběti... Zítřka by mohlo být hůře,**“ a uzavírá, že: „**Toto je kritický okamžik. Budoucnost našich dětí a budoucnost našeho společného domova na něm závisí.**“

Tři křesťanští představitelé promlouvají proti nespravedlnosti a nerovnosti: „**Stojíme před krutou spravedlností: ztráta biodiverzity, zhoršování životního prostředí a klimatická změna jsou nevyhnutelnými důsledky našich činů, protože jsme nenasytně**

spotřebovali více zdrojů země, než je planeta schopna snést. Ale čelíme také hluboké nespravedlnosti: lidé, kteří nesou nejkatastrofičtější následky tohoto zneužívání, jsou těmi nejchudšími na planetě a jsou těmi nejméně zodpovědnými za jejich způsobení.“

Prohlášení vyzývá lidi, aby se modlili za světové vůdce před Klimatickou konferencí OSN COP 26, přinášeli smysluplné oběti v zájmu planety, spolupracovali na převzetí zodpovědnosti za nakládání se zdroji, volili spravedlivé rozdělování zisků a řídili přechod ke spravedlivým a udržitelným ekonomikám. Plný text společného prohlášení naleznete na stránkách <https://www.oikoumene.org>.

Zdroj: www.oikoumene.org

Za co pocit'uji vděčnost?

Za to, že jsem mohla prožít dětství v úplné a harmonické rodině, ve které panovalo příjemné klima. I když někdy bývalo „živo“, v rodině převládala pocit jistoty a bezpečí. Žena byla mámou a muž byl tátou, což dnes, kdy se mluví o stejnopohlavním manželství a dalších absurditách, už nemusí vůbec platit... Za klidné dětství ve funkční rodině vděčím Hospodinu i svým rodičům. A vím, že to není samozřejmostí. Sám tatínek to přitom neměl snadné – jako chlapec přišel o rodinu a stal se sirotkem.

Přeji tak dnešním dětem, aby nepoznaly agresi a nenávist, narušené rodinné vztahy a měly možnost vyrůstat v rodinách úplných, kde se ctí tradiční hodnoty.

V místě bydliště máme skautské středisko a někdy o prioritách mladých nemáme valné mínění. (Před nějakým časem mě totiž nějací puberťáci vytlačili z narvaného autobusu, takže stačilo málo a ležela jsem pod koly blížícího se vozidla...) Ale velmi mě potěšilo, s jakým mimořádným nasazením a vytrvalostí skauti u nás pomáhali v nejtěžších měsících pandemie, vlastně celý rok. Pomáhali s distribucí dezinfekce, plnili láhve, vyzvedávali léky. Rozhodně se od náctiletých můžeme někdy i učit.

Jarmila Brynychová

Písně Bulata Okudžavy a Vladimíra Vysockého

Ve čtvrtek 21. října v 19 h zveme každého, kdo má rád písně Bulata Okudžavy a Vladimíra Vysockého, do Husova sboru v Litomyšli na Touloučkově náměstí. Písně zazní v podání Jiřího Plháka z Vysokého Mýta. Toho jsme zde již mohli vidět jako divadelníka a nyní se můžeme těšit na to, že ho více poznáme i jako muzikanta, v případě písní B. Okudžavy a V. Vysockého jako interpreta, ale v několika přidaných zhudebněných textech českých básníků i jako autora hudby. Na setkání s těmi, kteří mají rádi písně zmíněných autorů i poetické texty spojené se zajímavou hudbou, se těší

Štěpán Klásek

Uživí nás Země?

Tato otázka bude hlavním tématem podzimního setkání dialogu vědy a víry, které se uskuteční v sobotu 23. října od 10.00 na faře Církve československé husitské na Touloučkově náměstí v Litomyšli. Po biblickém úvodu RNDr. Ivany Macháčkové nás bude čekat přednáška Prof. Ing. Josefa Špaka, ředitele Ústavu molekulární biologie rostlin Biologického centra Akademie věd ČR, které dal trochu provokativní podtitulek „O zlých zemědělcích, co práškují naše pole“. Jeho oborem je totiž zemědělská a lesnická fytopatologie a ochrana rostlin. Po přednášce bude následovat diskuse na dané téma, lehký oběd a odpoledne rozhovor o dalších tématech, která sami přinese. Všichni zájemci o dialog jsou srdečně vítáni.

Štěpán Klásek

Nabídka ubytování v Kaplici

Náboženská obec Besednice se sídlem v Kaplici nabízí v období květen až říjen možnost ubytování pro jednoho až dva návštěvníky v přístavbě místní Kaple Betlémské.

Nově byla v dubnu vybudována koupelna a kuchyňka. Kaple Betlémská se nachází v krásné krajině Slepíčích hor v městyši Besednice na klidném místě a má i pěknou zahradu s možností stanování (možno využít i pro malé dětské tábory). Ubytování v místnosti pro dva s tím, že platba za noc pro dva je 600 korun, pro jednoho 400 korun. Více informací na tel. 773 557 979 případně mailové adrese: pruhovane-tricko@centrum.cz. Karel Filip, farář

Náboženská obec
Církve československé husitské ve Tmani
srdečně zve
v pondělí 11. 10. 2021 od 17 hodin
při příležitosti výročí smrti Jana Žižky
na přednášku

JAN ŽIŽKA A HUSITSTVÍ

prof. PhDr. Petra Čorneje, DrSc.
s úvodním slovem
patriarchy CČSH ThDr. Tomáše Butty, Th.D.
a pod záštitou pražského biskupa doc. ThDr. Davida Tonzara, Th.D.

Sbor Jiřího z Poděbrad ve Tmani
Tmaň 100
Rezervace: 602 766 899
FB: @cchshtman

Žádáme o doorčení potřebných opatření platných v době konání akce.

Setkání s pamětníky Husova sboru na Vinohradech

Vážení a milí, bratři a sestry v Kristu, chtěli bychom vás pozvat na setkání s pamětníky našeho sboru - konkrétně s Milošem Voštou a Pavlem Vonkou, se kterými budeme mluvit nejenom o našem sboru v dobách minulých. Setkání proběhne ve čtvrtek 21. října, od 19 hodin, ve Farského sále Husova sboru na Vinohradech, Dykova 1. Všichni jste srdečně zváni a těšíme se na Vás!

Filip Sedlák

Fotbalový turnaj

Zveme členy naší církve, její sympatizanty i smělé oponenty na přátelský podzimní turnaj v malé kopané, který pořádáme v sobotu 30. října 2021 v hale pražského Motorletu (ul. Radlická 298/105) od 9 hodin. Přihlásit můžete celý tým (5-10 hráčů), anebo se ohlásit jednotlivě. Případné dotazy či přihlášky směřujte na: ccshradotin@seznam.cz či +420 739 018 594.

Dominik Ďurovec, David Hron, Štěpán Mejšner

15. ročník ekumenického setkání lidí dobré vůle v rámci oslav vzniku Československé republiky

MODLITBA ZA DOMOV 28/10 2021

Kostel a komunitní centrum Krista Spasitele
Grussova 1274/6
Praha 5 – Barrandov

Já jsem s vámi!

„A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“
Matoušovo evangelium 28, 20

Foto: fotografica Tomáš Mikša

VLADIMÍR JAVORSKÝ & IGOR OROZOVIČ

15.00–16.00 KONCERT V KOMPOVANÉM POŘADU SE ZAJÍMAVÝMI HOSTY

V přímém přenosu České televize moderují **Lucie Výborná** a **Jaroslav Pechar** • Další hosté:
Anna Kočovská / Gisela Younisová / Tomáš Holub / Pavel Černý / Josef Ptáček / Jakub Černý

Vstup do kostela před přímým přenosem ČT bude umožněn pouze do 14.45 hod. / Vstup zdarma na všechny akce.

DOPROVDNÝ PROGRAM / PRAHA 5 – BARRANDOV

15–17/10/2021
LEGOPROJEKT
Kulturní a rodinné centrum
Záhorského 886/4

15–26/10/2021
**VÝSTAVA DĚTSKÝCH
VÝTVARNÝCH PRACÍ**
Městská knihovna v Praze / pobočka
Barrandov / Wassermannova 926/16

28/10/2021
14.00–16.30 **VÝROBA HRAČEK A DÍLNIČKY**
14.00–19.00 **VÝSTAVA DĚTSKÝCH VÝTVARNÝCH PRACÍ**
16.30–17.00 **DIVADÉLKO PAPIŘOVÁ PIMPLATA**
18.00–19.00 **KONCERT KAPELY JEFFERSON**
Komunitní centrum Krista Spasitele / Grussova 1274/6

Doprovází

 **Ekumenická rada
církví v ČR**

www.modlitbazadomov.cz

Ekumenická rada církví v ČR / Donská 5 / 101 00 Praha 10 / +420 271 742 326 / www.ekumenickarada.cz
Děkujeme Československé televizi za realizaci přímého přenosu a filmotvůrčické těmnosti u kostela sv. Filipa a Jakuba v Hlubočepích za spolupráci.

Hlavní mediální partner

Partneri

MINISTERSTVO
KULTURY

Městská knihovna v Praze

Střední škola
Křesťanská
Praha – Barrandov

B PRŮVAZ
PROČINOST

PRM

STAV

TWT

BRÁNA

COMMUNO

ČESKÝ
BRATR

Český zápisec

THUSTA

Katolický
úřad

ET
Evangelický úřad
Praha – Barrandov

ZVOT
VÝTV

BRÁNA